

1926, 1-12, kept on the vest. to star.

GENNAIO 1926

(RIVISTA MENSILE)

(C. C. CON LA POSTA)

NUNC
AUTEM
MANENT
FIDES,
SPE,
CHARITAS:

TRIA
HAEC,
MAIOR
AUTEM
HORUM
EST
CHARITAS.

1 COR XIII, 13

ZBORNIK

GLASILO SLOV. IN HRVAT. DUHOVNIKOV V ITALIJI

Ali si storil vse, da nabereš čim več
udov za **GORIŠKO MOHORJEVO**
DRUŽBO?

Kako boš v prihodnje več storil?

RESTAVRACIJA
PRI TREH KRONAH

v Gorici, Gosposka ulica.

Točna postrežba.

LUDVIK ZOTTER

Brivski in damski salon

TRAVNIK 17

Dr. L. MERMOLJA

zobozdravnik-specijalist
za ustne in zobne bolezni

Gorica, Travnik 5-II — Od 9-12 in 3-5

Anton Breščak

Gorica — Gosposka ulica števil. 14
Največja zaloga pohištva v deželi.

Lastna delavnica. Točna potrežba.

Andrej Fiegel

Restavracija in gostilna
s prenočiščem.

TRAVNIK

TRAVNIK

Anton Koren nasl. - Gorica

najstarejša goriska tvrdka specializirana s
češkimi porcelanom - šipami - emajlom in
steklenu posodo.

JOSIPINA PODGORNİK

RESTAVRACIJA (CENTRAL)

v GORICI, CORSO VERDI 32
Se priporoča p. t. rojakom. — — —

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Podružnica v Gorici, Corso Verdi - Trgovski dom

Brzovjavni naslov: Ljubljanska banka.

Uradne ure od 8.15 do 12 in od 3 do 5.

Vrši vse bančne posle najkulantneje in najbolj točno!

Delniška glavica
25 milijonov din.

Reserva 15 milijio-
nov dinarjev.

JOSIP CULOT

Gorica - Raštelj 2

Velika zaloga igrač, cerkvenih predmetov,
galanterije ter športnih predmetov.

Andrej Golja, Gorica

Travnik 22

trgovina hišnih kuhinjskih
potrebščin.

ZBORNIK

Letnik VI.

1. januarja 1926.

Št. 1.

Ne bojte se!

zakaj, glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo: Rodil se vam je danes v mestu Davidovem Zveličar, ki je Kristus Gospod. In to vam bo znamenje: Našli boste dete, v plenice povito in v jasli položeno.« In v hipu je bila pri angelu množica nebeške vojske, ki so Boga hvalili in govorili:

»Slava Bogu na višavah
in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji.«

(Lk 2, 10—14)

Ta mir bodi Vašim srcem, dragi sorojčarje, Vašim župnijam in vsemu našemu ljudstvu za božične praznike in v novem letu 1926!

Prav posebno pa vošči Zbornik, naj bi se v novem letu vendar že odpravila vsa nesporazumljenja v naših vrstah, da bomo v čast božjo in v veliko korist in vzpodbudo našemu ljudstvu vsi slovenski in hrvaški duhovniki ena sama — lepo urejena božja bojna četa, ki se složno bori proti teminam zmote in sovražstva za luč resnice in ljubezni.

Dr. Jakob Ukmar:

Historia docet.

Razmišljanja iz cerkvene zgodovine.

Historia optima vitae magistra, le žal, da se od te tako izborne učiteljice malo kdo res kaj za življenje nauči. Učili smo se svetne in cerkvene zgodovine, kot dijak in bogoslovci, za izpit in nadaljnjo izobrazbo, pa le redkokdaj z globljim razmišljanjem o posameznih dejstvih in celotni pragmatiki. Skušajmo, dragi sorojčarje, zamujeno nadomestiti vsaj zdaj, ko smo že nekaj časa v šoli življenja in ko smo tudi že sami doživeli in preživeli dosti hud košček zgodovine.

V naslednjem nameravam nuditi nekaj ascetičnih razmišljanj na podlagi cerkve-

ne zgodovine. Ne bo zgodovina, ampak razmišljanje v naš pouk in duhovni napredek. Kar pravi Pavel v svetopisemskih knjigah, da karkoli je pisano, je v naš pouk pisano (Rom 15, 4), velja v veliki meri tudi o foliantih cerkvene zgodovine. Tam je veliko duhovne hrane, le primerno pripraviti jo je treba, da bo užitna in tečna.

Cerkvena zgodovina je nekaj povsem svojevrstnega. Predvsem, prosim, kateri družabni organizem se more ponašati s časovno in krajevno tako obširno ter stvarno tako raznolično zgodovino kakor katoliška Cerkev? In potem ta čudovita kombinacija božjega in človeškega elementa, res mistično telo Kristusa, ki je ena oseba v dveh naravah, in sicer ne le *indivise et inseparabiliter*, ampak tudi *inconfuse, salva proprietate utriusque naturae*.¹ Da, človeški element se kaže v Cerkvi ves čas v svoji naravi kot res človeški; če bi ga božji element absorbiral, ne bi sploh imeli prave zgodovine katoliške Cerkve, kajti božji element je v Cerkvi neizpremenljiv, to pa kar se ne izpreminja, nima zgodovine. In tako nudi ta človeški element v svojem 19. stoletnem razvoju velik *spectaculum mundo et angelis et hominibus* (1 Cor 4, 9). Kaj je vse na tem pozorišču! Mistični Kristus se v revščini poraja, beži pred sovražniki, dela v samoti, je lačen in žejen, uči in disputira, spi in čuva, obsvožračen in ljubljen, skromen in čudodelnik, sojen in sodi, umira in vstaja.

Prvi predmet našega premišljevanja bodi

martyrium.

Veliko mučeniške krvi je bilo prelite v katoliški Cerkvi od krvi dijakona Štefana, in cuius sanguine Deus primitias martyrum dedicavit (Oct. s. Steph.), do krvi mučenikov, ki so zadnja desetletja izdihali v misijonskih krajih. Nobena druga institucija, ne verska ne politična, ne more pokazati na tako množico pri-

¹ Concil-Chalced. Cfr. Denzinger-Bannwart 148.

(saj to so »martyres«), ki bi se bile prostovoljno žrtvovale za njene ideje. To je časten znak prave Kristusove cerkve, ki ga je nosila že koj od početka, še preden so apostoli prekoračili palestinske meje, dalje od Nerona do Galerija in Maksimina, pozneje pod Julijanom Odpadnikom in Valentom, pod perzijskimi, vandalskimi, gotskimi, longobardskimi in mohamedanskimi vladarji, za časa ikonoklastov, herezij in shizem ter skoro povsod, kamor se je križ vsajal na novo.

Taktika krvavih preganjanj ni vedno enaka, menjava se, kakor pač meni človeška modrost, da bo bolj uspešno. Meč in križ, bič in zverina, lakota in žeja, ogenj in voda, vse pride prav, da se le doseže cilj. Trajan se zadovolji s svojo kontradikcijo: *christiani non sunt conquirendi, si deferantur et arguantur, puniendi sunt* (respons. Plinio). Mark Aurel, Septimij Sever, Decij, Dioklecijan in Galerij imajo rajši pozitivne odloke, ki se glase: *occidite, torquete et occidite*, ali pa samo *torquete!* Kaj bo bolj izdatno? Maksimin Daza, ki je v Iliriku, Tračiji in na Vzhodu iz početka kristjane sistematično moril, je postal l. 308. miljejši in odločil, naj zadostuje, da se kristjanom desno oko izruva in leva noga odreže. Posebno značilne so *persecutiones populares*, ki so se uprizarjale ne vsled izrecne postave, temveč po strastnem nagonu mase in fanatičnih zlikovcev, pa tudi iz osebne maščevalnosti. Kadarkoli zavлада kaka fanatična struja, je to vedno zlata doba za podleže, denuncijante in osebne nasprotnike. Tako so divjale kazenske ekspedicije proti kristjanom in prefekt tega ni zabranil, saj je znal, da ne bo zamere na zgoraj. Tako sta za časa osebno dobrega Antonina Pija padla dva tržaška klerika, dijakon Lazar in subdijakon Apolinarij. Ta taktika ugaja ponekod tudi še v 20. stoletju; kdor je na vrhu, govori o enakopravnosti in visokem pomenu vere in morale, kdor je spodaj, nekaznjeno požiga in pobija.

Zgodovinarji navajajo razne vzroke in povode krvavih preganjanj prvih stoletij. Kristjani so bili prepovedana družba, religio peregrina, *laesae maiestatis rei*,

sacrilegi, malefici in kar si je še mogla izmisliti poganska domišljija in hudobni jeziki. Vendar to ne pove še vsega in menda celo ne glavnega razloga v okviru rimskega cesarstva, to so le več ali manj popularne krilatice tedanjega časa. Poglejmo globlje in pomislimo: tako visoko civilizirana in mogočna država naj bi se bila nad 200 let pečala z zatiranjem neke moralno osamljene sekte in to z vedno večjim aparatom, tako da je stopila v zadnji fazi od Dioklecijana dalje v prvi dvoboj za življenje in smrt? Kje je tu prestiž največje politične tvorbe vseh časov? Zakaj niso grški filozofi in rimski juristi komisijonelno preiskali, kaj je na stvari? A, šlo je za kaj več, šlo je za veliko idejo, za nov nazor o državi in religiji in rimski državnik so proti koncu nekam instinktivno čutili, da ali ta nazor ubijejo ali pa sami podležejo. Krščanstvo je namreč nastopilo koj v začetku kot nadnaravno od Boga razodeto verstvo, namenjeno za vse čase in kraje, verstvo, ki ne pozna nacionalnih in državnih meja, ki ne potrebuje in ne sprejema od državne oblasti nobene legalizacije, verstvo, ki proglašja *sacerdotium distinctum ab imperio* in organizacijo svojih vernikov za *societas perfecta*, neodvisno v svoji sferi od kateregakoli državnega ustroja. Velika ideja, ptuja vsem starim poganskim državnim tvorbam, neizvedena v izraelski teokraciji, pač na predvidevana v mesijanskih prerokbah (n. pr. Is 2, 2 sq). Za to veliko idejo se je bojevalo krščanstvo od prizora z davčnim denarjem (Mt 22, 15—22) dalje preko slavne apostolske dobe² skozi vsa stoletja in ta načelni boj menda ne bo nehal do konca dni. Majhna ideja državnega verstva v sicer močni državi se je bojevala prva stoletja proti veliki ideji krščanskega neodvisnega univerzalizma v navidezno šibki cerkvi. Kompromis je bil izključen, boj se je moral dobojevati, majhna ideja je podleгла veliki.

² Cfr Act 5, 28—29, sinedrij pravi: *praecipiendo praecepimus vobis, ne doceretis in nomine isto*; Peter z apostoli odgovarja: *Oboedire oportet Deo magis quam hominibus*. Tu sem spada vse Pavlovo prizadevanje, da vrši kršč. univerzalizem, cfr Rom 9, 25; Eph 2, 12—14; Gal 2, 11 sq.

Rimska država je imela svoje državne bogove, tudi bogove podjarmljenih narodov in pokrajin je s časom podržavila, sicer bi ne bili imeli pravice bivati. To je v pojmu suverene poganske države, da ne trpi nič koordiniranega, nič neodvisnega v svojih mejah. Vse kar diha, leze in gre, sme dihati, lezti in hoditi samo še s privoljenjem najvišjega boga, ki je država, oziroma ta ali oni imperiastični mogotec. Ta je res najvišji bog; kako ne, saj postavlja in odstavlja bogove, ki, če niso vpisani v državno listo, ali pa recimo, če niso od države kanonizirani, nimajo pravice do javnega kulta. Če bi se bili kristjani mogli ponižati in prositi za tako nostrifikacijo svojega Boga, bi bilo lahko prišlo do »miru in sprave« že dobrih sto let pred Konstantinom, n. pr. takrat, ko je vladal verski sinkretist Caracalla ali pa kmalu za njim Aleksander Sever, ki je imel tudi Kristusovo podobo v svojem larariju. Toda Bog kristjanov take kanonizacije ne more sprejeti, kajti on govori čisto ekskluzivno: non est ultra Deus absque me, Deus iustus et salvans non est praeter me (Is 45, 21); in vpričo državnih bogov je moral kristjan izpovedati: omnes dii gentium daemonia, Dominus autem coelos fecit (Ps 95, 5). Kristus ne mara in ne more stati v larariju poleg Jupitra in njegovih kolegov in koleginj, kajti in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter (Col 2, 9) et in nomine Jesu debet flecti omne genu coelestium, terrestrium et infernorum (Phil 2, 10) et illum oportet regnare, donec ponat [Pater] omnes inimicos sub pedibus eius (1 Cor 15, 25). (Sledi nadaljevanje.)

Pastoralni pomenki.

Dr. J. L.:

Problem pomanjkanja duhovnikov.

V raznih krajih, kjer se je pojavilo občutno pomanjkanje duhovščine, se je od cerkvene strani pričela akcija, da odpomore temu zlu. Naj zlasti navedemo 2 tozadevna kongresa, ki sta se vršila v Parizu in na Dunaju.

Pod predsedstvom apostolskega nuncija msgr. Ceretti-ja, kard. Dubois-a in v navzočnosti drugih

škofov so se posvetovala razne francoske krščanske organizacije v Parizu o problemu pomanjkanja duhovskega naraščaja. Zborovanje se je vršilo v kolegiju sv. Stanislava, kjer se vzgaja okoli 1500 mladeničev. Na zborovanju so sprejeli tudi te-te sklepe:

1. V vseh mladinskih krožkih in zavodih naj se posveti vsako leto vsaj en dan temu problemu in se naj razpravlja o sredstvih, kako povzdigniti število duhovskega naraščaja.
2. Mladenci naj kažejo povesod in na vsak način spoštovanja do duhovnika;
3. naj ne pozabijo noben teden moliti za duhovske poklice;
4. naj širijo povesod, kjerkoli morejo, zlasti s spisi in predavanji misel o vzvišenosti duhovskega stanu.

Med govori so razpravljali tudi o očetovem vplivu na duhovsko vzgojo.

Drugi kongres se je vršil na Dunaju o priliki Kanizijevega slavlja.

Koncem novembra se je zbralo pri veliki slavnostni akademiji odlično občinstvo iz vseh slojev, ki je zelo navdušeno pritrjevalo izvajanju predavatelja p. Andlawa S. J. Ta je živo orisal delovanje sv. Kanizija, ki je ohranil nemškemu ljudstvu najdražji zaklad sv. vere. Po njegovem prizadevanju so se ustanovili za naraščaj duhovnikov konvikti, kolegiji in semenišča, tako v Dillingen-u, Feiburgu, Gradcu, Inmostu, Monakovem, Olomucu, v Pragi in na Dunaju. — Msgr. Seipl je poudarjal potrebo, da skrbimo za duhovske poklice. Povedal je, da jih posebno mori in ovira negotovost glede gmolnega počezaja, razna preganjanja in zasramovanja, ki jih morajo duhovniki trpeti, pa tudi gospodarska revščina katoliško mislečih družin. — Kard. Piffl je želel, naj se nadaljuje apostolsko delo med katoličani v istem duhu, kakor ga je začel sv. Kanizij.

Bodi tudi pri nas skrb za duhovske poklice prvo prizadevanje naše pastirske službe.

J. D.:

Apostolstvo mož in mladeničev.

Cerkev se v vseh časih zelo trudi za zveličanje duš. V različnih dobah uporabljala v to razna sredstva. V zadnjih letih priporoča za mladeniče in može zlasti »Apostolstvo moža«. Pisec teh vrstic priporoča že leto dni apostolstvo, a le z majhnim uspehom. Pri velikonočnem izpraševanju se še največ doseže, ker so ob tej priliki sami može zbrani in se jim lahko razloži pomen te zveze. Vsi se zavedamo, da je po vojni vera med možmi bolj mlačna in da je želja sv. Cerkve, da pridobimo tudi može in mladeniče za vzorno versko življenje. Zato začnimo! Glede skupne sv. spovedi in sv. obhajila se dogovorimo z možmi in z mladeniči. Vzpodbujajmo jih z možko besedo, a ne zapovedujmo jim kot ženskam. Za apostolstvo priporočam majhne znake. Jako lepe take znake imajo nekatera društva v Ameriki. Taki znaki (po obliki) so zelo primerni tudi za apostolstvo. Kdo jih bo založil? Morda K. tiskovno društvo v Gorici?

Katehetski vestnik.

Kateheti in fašistovski šolski sindikati.

Vatikansko glasilo »L'Osservatore Romano« piše v svoji lanski 286. številki z dne 10. dec.:

... »Od več strani se čujejo glasovi o pritisku in prikritih grožnjah, da se morajo duhovniki, redovniki in redovnice, ki poučujejo po šolah, vpisati v fašistovske šolske sindikate.

Ni treba, da bi vnovič opozarjali na smernice, dane od sv. Stolice, da že iz samega duhovniškega ali redovniškega stanu sledi, da morajo biti omenjeni učitelji izven organizacij, ki spadajo k političnim strankam. Oni vrše tudi v javnih šolah delo svojega poklica in zato jim *ni dovoljeno se udati pritisku*, za katerega posledice je odgovoren le tisti, ki ga vrši.«

Što je s katekizmom i biblijom za škole?

Da smo doista jadrnici mi Hrvati u ovim krajevima, to se vidi po tomu, što već od konca rata nemamo školskih knjiga za poduku vjeronauka. Glavni uzrok: defectus pecuniae. Kad bi trebalo tiskati kakvu veliku malo korisnu zbirku narodnih pjesama, tada bi se već otkuda skućalo. Ali za takve stvari, koje su također u narodnom pogledu prepotrebne, kažu nekoji: neka se skrbje biskupi. Znamo pak, kako imadu biskupi skromna sredstva.

Najprije se je mislilo, da bi takvu knjigu izdalo »Društvo sv. Mohora za Istru«. Nu kasnije se je većina stavila na stanovište, da Društvo sv. Mohora mora tiskati knjige, zgodne i zanimive za puk (za članove), a ne za školu. Zato se je kaniło kasnije izdati biblijsku povijest staroga (i kasnije novoga) zavjeta i to tako, da pojedinim štivima budu nadodani zgodni kratki dodaci iz katekizma. Izvadak iz toga mogao bi bio služiti kao gradivo za školsku knjigu, koja bi tako odgovarala također Gentilievom školskom zakonu. Posla se je prihvatio kolega Ivan Pavić, ekspozit u Juršićima. On se je mnogo trudio i dobro je obavio posao. Knjigu je zgotovio i izručio »Društvu sv. Mohora« za tisak. Nu tada je nastupila tvrda realnost: društvo je nije moglo tiskati, jer bi ona knjiga — oko 250 stranica i još sa slikama — previše stajala (oko 8000 lira).

Kasnije je preuzeo brigu, da se izda školska knjiga za vjeronauk, presvj. gosp. biskup dr. Fogar. Odlučio je tiskati knjigu na svoje troškove. Prijašnji katekizam i biblija ne bi dobili odobrenja ministarstva za porabu u školama, jer su iz austrijskog vremena i jer ne odgovaraju Gentilijevoj reformi. Zato je na želju presvj. g. dr. Fogara opet preuzeo posao kolega Pavić, da ovaj put iz talijanskih knjiga, koje su izabrane za porabu u tršćanskoj biskupiji, sastavi (služeći se i svojom knjigom) jednu jedinu knjigu za pouku vjeronauka u hrvatskom jeziku. Više knjiga za razne razrede stajale bi previše i djeca bi morala više puta kupovati knjige.

Nu kasnije se je doznalo, da bi nova knjiga u hrv. jeziku (od Hrvata sastavljena) teško došla do odobrenja za porabu u školama, dok ne bi bilo u tom nikakve poteškoće, ako bi se koja od odo-

brenih talijanskih knjiga prevela na naš jezik. Zato se je morala odluka ponovno promijeniti. Izabrat će se koja dobra između talijanskih već odobrenih školskih knjiga za vjeronauk te će se prevesti na hrvatski jezik i onda tiskati. To isto su odlučili učiniti gorički Slovenci za sebe. Preporučujemo, da se izabere ista knjiga za Hrvate i Slovence u Italiji. Tršćanski biskup presvj. dr. Fogar pokazao je u tom posebnu požrtvovnost i brigu, na čemu će mu naš narod dugovati zahvalu.

Želimo, da bi ta potrebna knjiga što prije izašla. Mogla bi se upotrebljavati i u crkvi, kad se djeca podučavaju u njoj vjeronauk.

Naše Zajednice.

Šempeterska zajednica obhaja svojo decembrsko — po vojni že 33. zajedniško konferenco dne 28. XII. v Šempetru. Snov bo katehetska. Pri slučajnostih bomo obravnavali, kako naj v našem zajedniškem okrožju organiziramo od Prezvšenenega zapovedane misijske dneve. Ob koncu bo volitev novega predsedstva, kakor vsako leto v decembrski konferenci.

S še večjo vnemo ko doslej se oklenemo zajednice Srca Jezusovega sedaj, ko smo dobili v našem zajedniškem okrožju veličasten tempelj božjega Srca v novi, ravnokar posvečeni cerkvi Srca Jezusovega v Vrtojbi. Gotovo bomo svojo vsakoletno slavnostno konferenco S. J. meseca junija obhajali odslej na sedežu tega novega, božjemu Srcu posvečenega svetišča. — Sobratu Švari, ki je tajnik naše zajednice, želimo ob tem veličastnem dogodku posvečenja nove cerkve Srca Jezusovega, da bi to svetišče še dolga, dolga leta vodil vesel, krepak in odločen.

J. G.

Kaj pa druge zajednice?

So li zaspale ali onemele? Slabo bo za naše duše in naše dušno pastirstvo, če ne oživimo povsod pravih in resničnih zajednic S. J. Urednik upa, da bo mogel v novem letu mnogo bolj postreči s poročili o delovanju teh žarišč svetega navdušenja za naše ideale, nego doslej. Ali naj Zbornik kar javno podreza posamezne dekanate — začeniš z goriškim?

Misijonska misel.

Misijonski letak.

Misijonski dnevi od 3.-6. jan. 1926.

Že zadnjič sem naznanil, da bomo na pobudo prevzv. g. nadškofa ms^{r.} dr. zja Fr. B. Sedeja obhajali v naši nadškofiji od 3.—6. januarja misijonske dneve. Prepričan sem, da ste oč. sobratje že povsod izdelali lepe načrte, da ti dnevi zares kar najlepše uspejo.

V Gorici bomo imeli cerkvene misijonske slovesnosti v cerkvi sv. Ignacija, in sicer v sledečem redu:

V nedeljo 3. I. ob 7. uri zjutraj govor o pomenu misijonskih dni za versko s^{r.} n^{r.}pravstveno prer^ojenje našega ljudstva;

Ob ½5. uri slovesen blagoslov in govor: »Žalostne versko s^{r.} n^{r.}pravstvene in socialne razmere med pogani.

V pondeljek 4. I. ob 6. uri zvečer slovesen blagoslov in govor: »Marija, Kraljica apostolov.«

V torek 5. I. ob 6. uri zvečer slovesen blagoslov in govor: »Kako pomagamo misijonom?«

V sredo, na sv. Tri kralje ob 7. uri zjutraj govor: »Presv. Evharistija in misijonska misel«, nato skupno sv. obhajilo in sv. maša; ob 3. uri popoldne govor: »Plačilo za misijonsko delo in žrtve«, nato slovesen blagoslov in Te Deum, ki ga bo imel Prevzvišeni sam.

V nedeljo 3. I. in v sredo 6. I. ob 6. uri popoldne bomo imeli v Marzinijevi dvorani misijonska predavanja s skioptičnimi slikami.

Sobratje, ki bi želeli, naj bi dotični misijonar imel tudi v njihovih župnijah predavanje s takimi slikami, naj sporočijo svojo željo natančno Zbornikovemu uredniku. Vsem kajpada ne bo mogoče ustreči, toda potrudili se bomo, da ustrezemo vsaj mnogim, predvsem v večjih središčih.

Sporod goriških dni bodi obenem skromno navodilo, o kakih predmetih naj se te dni po vsej škofiji govori. Građiva za take govore je mnogo v »Kat. misijonih«, obilico ga dobite tudi v posebnem letaku, ki ga razpošljemo še pred tem Zbornikom.

S pomočjo uredništva »Kat. misijonov« smo izdali za misijonske dneve posebno izdajo »Katoliških misijonov« kot letak. Ta letak smo skušali tako prirediti, da dobi vsakdo, ki ga prebere, jasno sliko o nalogah misijonskega gibanja in da se prepriča o dolžnosti vseh katoličanov, da pri tem podjetju vneto sodelujejo. Obenem smo skrbeli, da bo v tem letaku veliko zanimive, prijetne in tudi kratkočasne tvarine; tako upamo, da ga bo naše ljudstvo z veseljem prebiralo.

Tiskali smo ga 20.000 izvodov, kar je zelo malo, če pomislimo, da bi moral priti v vsako slovensko družino v Italiji. Za enkrat naj se preč. sobratje blagovolijo zadovoljiti z onim majhnim številom izvodov, ki ga vsakdo prejme po pošti. Na željo tržaškega vladike ga pošljemo tudi v njegove slovenske župnije — in tudi v slovenske župnije nove reške škofije.

Za vsak letak naj verniki plačajo vsaj 50 stotink. Toda priporočajte jim, naj dajo po močeh še več, ker ves prebitek bo kajpada za misijone. Noben č. sobrat naj letaka ne vrača, ampak naj ga rajši zastonj razdeli, ker ljudstvo, ki bi ne hotelo dati 50 stot. za tak list, ga je najbolj potrebno.

Kako priporočajte ta list? Pokažite ga s prižnice, preberite iz njega kak zanimiv odlomek ali uporabite to in ono v svojih pridigah ter povejte, da vse to najdejo v misijonskem letaku.

Kako ga razdelite med ljudstvo? V zadnji številki Zbornika je nekoliko tozadevnih misli in nasvetov.

Kdaj ga razdelite? Ne pred 3. jan. 1926.

Skupiček za ta letak in vse druge prostovoljne darove za misijone, ki jih zberete v misijonskih dnevih, pošljite nemudoma g. tajniku in blagajniku U. M. C. Ivanu Reščiču, Gorica, Via del Torrente s Molino števil. 7.

Skupno z letakom pošljemo v vsako župnijo tudi nekoliko izvodov V. Vodočnikove misijonske pesmi »Apostolov Kraljica«. Vsak izvod stane 50 stotink, ki jih istotako pošljete g. blagajniku Reščiču.

Občni zbor U. M. C.

Obširno poročilo o občnem zboru naše misijonske organizacije, ki je bil 19. XI. 1925, ste brali v »Folium ecclesiasticum«. Za ital. del naše škofije sta poročala g. blagajnik J. Velcich in g. delegat dekan Ivan Kren, za slov. del pa g. blagajnik I. Reščič in delegat dr. M. Brumat. Če pričemerjamo obe poročili, vidimo, da je naredil ital. del naše škofije za misijone mnogo več, nego slovenski. Delegat dr. Brumat je v svojem poročilu pojasnil z mnogimi tehtnimi razlogi, zakaj nismo Slovenci več naredili, je pa tudi izjavil, da bomo v bodočnosti mnogo bolj napeli svoje sile za to vzvišeno idejo. To izjavo so številni slov. in ital. duhovniki zelo odobraval in mi smo prepričani, da bo slovenska izjava držala.

Pri debati smo sklenili, da bodo odslej slovenski duhovniki dobivali »Kat. misijone« namesto »Riviste«, ako to želijo in svojo željo javijo g. I. Reščiču.

Nadalje smo sklenili, da moramo v vseh naših duhovnijah takoj uvesti misijonske odseke, ki bodo pospeševali tri znana misijonska dela sv. Stolice.

O tem dobite še razna navodila. Zlasti bo potrebno, da vendar že tako ali tako oskrbimo sprejemnice.

Misijonsko zborovanje duhovnikov.

Dne 7. januarja 1926 bo ob 10. uri važna misijonsko zborovanje duhovnikov goriške nadškofije. Vodil ga bo Prezvizišeni. Govoril bo o misijonstvu g. misijonar Pohar. Naša dolžnost je, da postane to zborovanje sijajna manifestacija našega navdušenja za najbolj božje izmed vseh božjih del.

O priliki tega zborovanja bomo imeli tudi važen razgovor o duhovnikovih nalogah pri kat. prosvetni akciji.

*Nadškofijski delegat
U. M. C. za slovenski del.*

Voditelj Marijinih družb.

J. G.:

Družbeni kontrolni listki.

Morda je to znak nekega nezaupanja, ampak dejstvo je, da so se v zadnjih časih, če že ne na novo uvedle, vsaj pomnožile raznovrstne kontrole,

revizije, pregledovanja in podobne skrbi polne naprave v raznih panogah našega življenja. Le misli na razne revizije v uradih — kdaj jih je bilo toliko ko sedaj! — pri zidaval. v društvih, da o zadrukah niti ne govorimo.

Pač mora biti nekaj zdravega v njih, sicer bi jim ne pripisovali tolike važnosti. Kar je pa drugod dobro, tudi v Marijini družbi ne bo slabo.

»Bolj na globoko!« je bilo letošnje geslo naših Marijinih družb. Več notranjega življenja! Tako je klical družbam naš vrli in povsod priljubljeni škofijski voditelj. V potrditev tega klica in v pogleditev tega gesla bi dodali lahko še en klicaj, ki bi se glasil: Več kontrole v naših družbah, zlasti več samokontrole!

Iz tega tako stavljenega klicaja sledi, da naj bi imela družbena kontrola poseben pečat samokontrole. Gnoti savton je k zunanjosti tako nagnjenim dekletom zelo potreben. Brez tega samospoznavanja bo ostala beseda »bolj na globoko!« le na vrhu.

Taj družbeni samokontroli služijo zelo dobro kontrolni listki, ki so se po nekaterih družbah že vpeljali in se tudi dobro obnesli. Dobijo se napredaj v Katoški bukvarni v Gorici. So lični, na lepem papirju izdelani, okusno opremljeni listki v štirih nekoliko različnih serijah, da si jih vsakdo po okusu izbere.

Na njih si dajo družbenice vsak mesec posebej odgovor o svojem »hiševanju« v Marijini družbi ter jih koncem meseca izpolnjene izroče predstojništvu ali voditelju, kjer se ta samokontrola spontano spremeni v splošno kontrolo. V zameno dobijo nove, nepopisane liste, na katere znova beležijo trud družbenega življenja; in tako mesec za mesecem.

Ta kontrola se da razvrstiti v tri poglavja: 1. o dolžnostih Mar. družbe, o tem, kar mora biti vsak mesec, n. pr. shod, sv. spoved, sv. ohr.; 2. o prostovoljnih, a zaželenih družbenih dobrih delih, n. pr.: obhajilih za razne namene, obiskih in češč. presv. R. T., sv. mašah med tednom itd. To poglavje bi bilo predvsem nekako ogledalo evharističnega življenja v družbi, ki je v nekem smislu cilj družbe: po Mariji k Jezusu — evharističnemu z vsemi njegovimi milostmi in čednostmi. (Zato ima v nekaterih družbah vso skrb za te kontrolne listke evharistični odsek, ki listke deli in izpolnjene sprejema.) 3. Tretje poglavje je bolj splošno. Če drugega ne, opozarja družbenico na trojni družbeni namen: posebno češčenje Marijino, lastno posvečenje in apostolsko delovanje. Tu da lahko družbenica odgovor, kako je skušala v preteklem mesecu ta trojni namen doseči, morda z različnimi pobožnostmi, tri- in devetdnevnici, duhovnim berilom (Bogoljub, Kat. misijoni, Glasnik Srca J. in dr.), samopremagovanjem, skrbjo za misijonsko misel itd. Znane »apostolnice« nudijo polno gradiva. In če tega oddelka tudi ne izpolni, naj se po njem vsaj vedno znova zave, zakaj je prav za prav v družbi.

Dve seriji teh listkov nosita še sklepno dodatno vprašanje o družbenem prispevku, kar pride prav zlasti tistim družbam, ki imajo vpeljane mesečne ali letne denarne prispevke. To vprašanje nudi pa za vse družbenice lep mišljaj, naj kaj

žrtvujejo za družbeno blagajno. Čeprav niso uvedeni stalni prispevki. Le navajajmo vso našo mladino k temu, da mora res tudi kaj žrtvovati za svoje organizacije.

Za razne morebitne druge želje ali lokalne potrebe je na listih še prostora. Posebnega naslova listki nimajo; imajo pa polno kratic, da ne more vsakdo razumeti vsebine. To je dobro za slučaj, da se listek izgubi. Prgnjen se lahko shrani v molitvenik.

Se eno misel! V naših družbah pridejo družbenice morda premalo do besede; večinoma imajo to prednost le članice predstojništva ali kvečjemu še članice evharističnega ali kakega drugega odseka. — Kje je pa masa? In morda je ravno med družbenicami »brez portfelja« marsiktero brihtno dekle, ki bi s svojim svetom lahko več koristilo kot oficijalne svetovalke, več oči tudi v družbi več vidi... Za to bi prišla prav druga, prazna stran družbenih kontrolnih listkov. Vsaka družbenica naj ima tu priliko izraziti svoje mnenje in svoje želje glede družbe, grajati, kar se ji zdi graje vredno, pritožiti se itd. Listek, ki se ob koncu meseca izroči predstojništvu, pride v roke voditelju, dočim bi družbenica osebno ne prišla. Vsaka zloraba je tu izključena, ker krije družbenica take svoje cpombe in opazke s svojim imenom. Tako bi bilo v družbi več demokratizma.

Ti listki bi tvorili torej neko vez med predstojništvom in družbenicami. Njih glavni namen pa je večja poglobitev vsega družbenega življenja.

Prosvetno delo.

Goriška Mohorjeva družba.

Vodstvo tega našega najodličnejšega podjetja je poslalo vsem poverjenikom važno okrožnico. Menda bi bilo odveč, ako bi hoteli čč. sobratom še posebej poudarjati, da mora vsak duhovnik zastaviti vse sile v to, da se Gor. Moh. dr. kar najbolj utrdi in požene globoke korene v našem ljudstvu. Ker je topot preveč gradiva, ne moremo okrožnice ponatisniti. Pač pa zelo radi ugotavljamo na tem mestu, da je veselje nad G. M. d. med našim ljudstvom veliko, kar nam priča zlasti dejstvo, da so naročniki radi darovali po 2 liri za kritje primanjkljaja. Kjer še ni bilo propagandnih dni za G. M. d., naj se čimprej priredijo. Propagandisti naj gredo od hiše do hiše in uspeh ne bo izostal.

B. M.:

Naše najvažnije kulturno društvo.

Za nas Hrvate u Italiji je vrlo veseli dogodjaj napredak »Društva sv. Mohora za Istru«. Ove go-

dine imade 2500 članova (dvostruko nego lanjske godine.) Ali to je sve još premalo. Kad imadu Slovenci 20.000 članova, morali bismo imati mi 10.000 članova. Ali obzirom na naše teže prilike moramo za buduću godinu doseći 5000 članova! Kako ćemo do toga doći? — Nije dosta preporučiti upisivanje sa oltara. Treba ići osobno ili, ako to nije moguće, poslati zgodnu osobu jednu ili još bolje dvije od kuće do kuće sa popisnim arkom u ruci i sabirati članove i članarinu. I u naizapušte-nijem kraju je bilo uspjeha, gdje se je barem netko znao brinuti i brinuo za sabiranje članova.

»Društvo sv. Mohora za Istru« ima biti uzgojitelj našega naroda. — Jedamput se je radilo za narod probudjivanjem narodne svijesti. Sada su druga vremena i drukčiji način rada. Sapienti sat!

B. M.:

Tiskovno društvo u Pazinu.

To društvo mora ostati i okupljati oko sebe našu inteligenciju našega mišljenja. Dosada nam je takcdjer poslije rata izdalo to društvo više knjiga (koledari »Istranin«, »Oče naš«, »Oče, budi volja Tvoja!«) i sve te godine izdaje »Pučki Prijatelj«. To društvo nam mora biti na neki način kulturno središte. Propositum practicum: zanimati se za društvo, javljati odboru svoje misli i želje i — nešto žrtvovati, da se dode barem jedamput na godinu na glavnu skupštinu.

Dr. J. L.:

Sv. Oče o prosvetnem delu.

Sv. Oče Pij XI. je dne 4. novembra t. l. poslal predsedniku katoliških izobraževalnih društav (Gioventù cattolica) ital.) bodrilno pismo »Motu proprio«, v katerem hvali katoliško vzgojno delo za mladino. Sklicuje se na svojo okrožnico »Ubi arcana«. V tej je označil kat. akcijo kot *bistven del krščanskega življenja ter pastoralnega udejstvovanja*. Iz tega je razvidno, da se ne more smatrati vzgojno delo za povsem avtonomno, temveč da spada bistveno v področje dušnega pastirstva.

Jugoslovanski škofje in prosvetno delo.

Vatikansko glasilo »L'Osservatore Romano« poroča dne 13. dec. t. l. iz Zagreba, da so jugoslovanski škofje izdali skupen pastirski list na duhovščino in vernike, v katerem izražajo svoje zadovoljstvo radi dostojnega praznovanja sv. leta in rimskega romanja ter bodrijo vernike, naj vztrajajo v borbi za vero. Zlasti priporočajo dober tisk in svare pred nevarnimi šolskimi reformami. Posebno toplo pa priporoča pastirski list *katoliško akcijo, v kateri naj se prosvetno delo razvija popolnoma po željah sv. očeta ter se opre na župnijske in škofijske organizacije*.

Prosvetni sestanek duhovnikov.

O priliki misijonskega zborovanja duhovnikov, ki bo v nadškofijskem dvorcu dne 7. januarja 1926 ob 10. uri zjutraj, se bomo posvetovali tudi o katoliški akciji v naši nadškofiji. Tozadevni referat bo imel msgr. dr. Josip Ličan. V prvi vrsti gre za to, da poda duhovščina Prosvetni zvezi konkretne nasvete za versko poglobitev njenega — sicer neprecenljivega delovanja med našo mladino.

Cerkveno - upravne zadeve.

F. Š.:

Cerkvena vojna odškodnina.

»Zbor« je naprosil g. poslanca Besednjaka, naj bi s č. g. starosta »Zbora« stopil do Treviža, da bi se vprašanje cerkvene odškodnine našim cerkv. predstojništvom nekoliko pojasnilo.

Dne 2. decembra sta se gg. poslanec in starosta zglasila pri civilnem komisarstvu v Trevižu, kjer sta bila zelo lepo sprejeta ter sta v zelo dolgi konferenci z adv. Boni-jem, namestnikom civil. komisarja Rava, razpravljala o vseh vojno-odškodninskih vprašanih naših cerkva.

1. *O zvonovih.* Zvonovi se delé v tri kategorije: *a* odvzeti od bivše Avstrije, *b* odpeljani od italijanskih čet in *c* uničeni na fronti vsled vojnih dogodkov.

Zvonovi pod *c* se bodo takoj ulivali. Nekateri zvonovi so bili »pomotoma« naznanjeni kot avstrijska revizija, n. pr. za Št. Maver, Podsabotin, Podsenco itd. Dotična cerkv. oskrbništa morajo dokazati, da so bili zvonovi res odpeljani od laških okupacijskih čet. V ta namen se pri dotičnem županstvu napravi zapisnik, ki ga štiri priče lastnoročno podpišejo. Ker so bili v teh primerih zvonovi odpeljani v korist sedanje naše države, jih bo brez težkoč dala uliti kakor one pod *c*.

Gledé zvonov pod *a* pomnite: Odlok za 70 odst. predujem na rekvizicije od strani bivše Avstrije je došel v Treviž, a samo za zasebnike, ne pa za javna bitja. Ker odlok ni jasen, se bo komisarstvo obrnilo na ministrstvo za javna dela z vprašanjem, ali se more dotična določba raztegniti tudi na javna bitja. Medtem pa je tudi starosta »Zbora« naprosil g. poslanca Besednjaka, naj posreduje v Rimu za ugodno rešitev, kar je g. poslanec tudi obljubil storiti.

2. *Orgle.* V odloku z dne 9. oktobra 1925, števil. 4518/Up pravi vlada, da spadajo orgle k nepremičninam; zato jih hoče sama vzpostaviti. V Trevižu smo dobili zagotovilo, da tega odloka ne bodo izvrševali, ker je bolj praktično, da si cerkv. oskrbništa sama omislijo orgle po svojem okusu. Komisarstvo izplača dotično vsoto v gotovini.

Ker sem videl toliko naklonjenost za naše zahteve, sem sprožil vprašanje o naših *stranskih oltarjih* ter poudaril dosedanje prakso naših vzpo-

stavitvenih uradov, ki priznavajo cerkvam samo glavni oltar, stranskih pa ne upoštevajo in ne odplačujejo, vsled česar so naše cerkve silno udarjene.

Adv. Boni se je čudil takemu ravnanju in zadržal, da so oni vrnilo cerkvam v starih pokrajinah vse, karkoli so prej imele. Rekel je: »Vi napravite potom knezo-nadškofijskega ordinariata v Gorici splošno pritožbo na komisarstvo. Pritožbi priložite seznam stranskih oltarjev, ki še manjkajo, ali pa naj ta seznam pošlje semkaj vsako cerkv. oskrbništvu posebej.

3. *Izplačevanje vojne odškodnine.* Trst je uvedel prakso, da si mora cerkv. oskrbništvu nabaviti premičnine in vpslati plačane pobotnice (ne samo računa) prefekturi. Šele potem se izplača vsota, ako ne presega mej, ki so določene v »Prontuario schematico«. Sedaj odpadejo vse te sitnosti in se izplača celotna odškodnina v gotovini in v tisti višini, ki jo je odmerila tržaška prefektura. Ako je bilo v Trstu od vpslanih pobotnic kaj odbito, se to iz Treviža povrne. Za dviganje vsot naj vpsljejo cerkv. oskrbništvu »deliberazione« po spodaj objavljenem vzorcu.

Pomniti je še tole:

1. Kdor je prijavil previsoko vsoto premičnin, a jo je prefektura v Trstu znižala na krivično mero, naj se pritoži na komisarstvo v Trevižu. (Tako n. pr. Renče.)

2. Vprašanje glede cerkv. premičnin je popolnoma ločeno od onega glede nepremičnin. Komur bi oblast hotela zadržati ali utrgati vsoto za premičnine, ker je preveč potrosil pri nepremičninah, naj se pritoži. (Tako n. pr. Bilje.)

Te lepe obljube so nama bile dane kot zagotovilo. V koliko se bodo tudi izvedle, se bomo svoječasnó prepričali. Toda hvaležen sem že za to, da sem vendar prišel v stik z ljudmi, ki ne odbijajo, ampak skušajo vsaj s prijaznostjo in obljubami blažiti našo nesrečo.

Sobratu, ki bi hotel iti osebno v Treviž, a še ni bil tam, bi svetoval tole: ko stopiš iz vlaka, sedi takoj na tramvaj, ki te popelje v Villo Margherita, na sedež komisarstva, ki je kake pol ure iz mesta.

Na tem mestu moram izreči g. poslancu dr. Besednjaku v imenu »Zbora« najiskrenejšo zahvalo za vljudno posredovanje.

Nerešeno je še vprašanje *izplačila stroškov za učrte, proračune in druge listine*, ki so jih cerkv. oskrbništvu sama krila, a sedaj ne naidejo zanje n'kjer kritja. Tu bo morala poseči vmes cerkvena zadruga.

Vzorec:

Deliberazione.

L' Amministrazione della Ven. Chiesa vicariale (curaziale, parrocchiale itd.) di . . . . ., composta dal Rev. vicario, parroco itd. . . . . e dai fabbricieri: . . . . . e . . . . ., vistata dalla R. Sottoprefettura di (Gorizia, Tolmino, Idria, Sesana) e dall' Ordinariato pr. arcivescovile di Gorizia prende atto

della valutazione del danno di guerra in Lire: . . . . . approvata dalla R. Prefettura di Trieste dd . . . . . N.o . . . . . ed

1. autorizza

il Rev. Sig. . . . . a riscuotere la suddetta somma per conto di codesta Amministrazione ecclesiastica per tramite della (Banca d'Italia in Gorizia)

2. attesta, di non avere mai ricevuto un anticipo in merito, e

3. attesta di avere rimborsato dalla suddetta somma L. . . . .

. . . . ., li . . . . . 1925.

Vicario, curato, parroco: *Fabbricieri:*

Cerkvena oskrbnitva, pozor!

Naprošajo se vsa cerkvena oskrbnitva, katerim so bili vsled vojnih dogodkov stranski oltarji poškodovani ali uničeni, da javijo podpisanemu kakovost (mramornat, kamenit ali lesen), število in približno ceno porušenih oltarjev. Isto naj se javi, četudi so že postavljeni — na državne in toliko bolj, če na lastne stroške. V evidenci moramo imeti ta predmet (glej gorenje poročilo), ker hočemo splošni pritožbi na komisarstvo v Trezivu priložiti tudi seznam manjkajočih in tudi že postavljenih stranskih oltarjev. Ako bo mogoče, bomo skupno nastopili s sobrati laške narodnosti. — Vsem preč. sobratom želi blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto

Francišek Švara, t. č. starosta.

Albin Kjuder:

O urejevanju knjižnic.

Kar je rokodelcu orodje, to je učitelju in učencu knjiga. Brez nje bi bil podoben ptiču, ki so mu brezsrčne roke odstrigle peroti, da se ne more vzpeti v sinje višave.

Kdor ima le malo število knjig, naj nikar ne razmišlja, kako bi jih uredil. Naj bodo postavljene tako ali drugače, iskanje mu ne bo delalo sivih las.

Drugačna pa je zadeva, če imaš večjo knjižnico. Kaj ti pomaga še tako bogata knjižnica, če pa n. pr. pride kdo k tebi in te prosi za knjigo in ti iščeš in brskaš in je ne moreš najti! Koliko časa porabiš tako po nepotrebnem!

Po knjižnicah imajo navadno zaznamovane posamezne knjige s posebno črko in številko, ali pa samo s številko. Toda tako se zgodi, da najdeš v knjižnici poleg velike knjige drugo majhno in

zopet kako prav veliko, kar zelo moti naše oko in našo lepčnost.

Jezuit Leopold Fonck, doktor modroslovja in bogoslovja ter rektor papeževega bibličnega zavoda v Rimu je iznašel nov način, kako se imajo knjižnice pregledno urejevati. Ker mislim predvsem na naše župnijske in dekanijske knjižnice, podajam tu na podlagi njegovih naukov le nekaj praktičnih in že preizkušenih nasvetov.

I.

Knjige brez razlike natančno zmeri in vpiši njihovo višino s svinčnikom na prvo stran v zgornji desni kot. Zmeri jih v centimetrih in milimetrih, n. pr. 20,8, kar znači 20 cm 8 mm. S svinčnikom pa zabeleži te številke zato, da jih vsak čas lahko zbršeš, če knjigo komu podariš ali se je kako drugače znebiš.

Ko so vse knjige zmerjene, jih razdeli na kake mizi ali kar na tleh v posamezne oddelke, kamor že spadajo.

Glavni oddelki so: *askeza, bogoslovje, leposlovje, znanstvo in varia.*

Če imaš mnogo bogoslovnih knjig, jih lahko razdeliš v pododdelke: *dogmatika, apologetika, biblicum, pastoralka* itd.

Pastoralne knjige (ako jih je veliko) zopet lahko razdeliš v take, ki se pečajo *vprav s pastirstvom*, dalje v *homiletične* in *katehetične*.

Ako si bogat na znanstvenih knjigah, jih moreš razdeliti v *zgodovinske, zemljepisne, prirodopisne* itd.

Ko so knjige razbrane in ločene po potrebnih oddelkih, te čaka ne baš kratkočasno delo, da vpišeš knjigo za knjigo po načinu, ki ti ga opišem kasneje, ali v sezname ali pa na listke, in sicer vsak oddelek zase.

Ko je to urejeno, bodi vesel, ker si že veliko opravil. Zloži nato vse knjige zopet drugo za drugo, ne oziraj se več na posamezne oddelke. Začni pri najmanjši in nadaljuj strogo po velikosti do največjih ter jih postavljal na police, pa vse le spredaj v *eni sami* vrsti radi lažjega pregleda.

Kot prvo postavi najmanjšo navadno v desni ali pa tudi lahko v levi kot najvišje police. Njej naj sledijo po vrsti vse druge, ponavljam še enkrat, v strogem redu njihove višine. Ko je polica napolnjena, se vrni v desni ali levi kot — kakor si pač začel, — postavi prihodnjo knjigo pod prvo in tako vse naslednje vrste. *Postavljene pa naj bodo narahlo, da vsak čas lahko še katero vrineš, kajti sicer boš moral radi ene same nove knjige prav vse premikati, kar ti ne bo prijetno.*

Da se temu premikanju še bolj izogneš, se lahko poslužiš še originalnejše ideje, na katero sem pršel slučajno in jo tudi uresničil. Služi mi izvrstno.

Police so razdeljene v predale, ki so navadno od 60—90 cm dolgi. Za vsak tak predal napravi si dve približno 2 in pol do 3 cm debeli deščici, katerih višina naj odgovarja knjigam dotičnega predala. Zoblane naj bodo deščice tako, da imajo na zunaj knjigi podoben, namreč malo upognjen hrbet. Hrbet prevleči z modrim papirjem. Dobro je, da po eno deščico vložiš takoj med knjige vsakega predala, drugo pa si ohraniš v rezervi. Ako torej izposodiš kako knjigo, postaviš na njeno

mesto njej odgovarjajočo deščico in tako dosežš, da se ti ne bodo knjige prevračale. Ako dobiš novo knjigo, odzameš deščico in jo zamenjaš s to knjigo.

Pro dulci in fundo se še lahko pristrčno nasmeješ velikim očem nepoučenega radovedneža, ki, ne vem zakaj, ravno po teh »knjigah« še najraje stika.

Čudno se ti bo zdelo, je-li res mogoče najti knjigo v družbi toliko drugih, ki so ji skoro enake ali vsaj podobne. Ako število tvojih knjig ne presega 1500 ali 2000, jih le mirno uvrsti na eno polico, ne oziraje se na njihovo vsebino.

Ako pa imaš jako obširno knjižnico, moraš pač razdeliti knjige tudi po vsebini. V ta namen napravi za vsako večjo skupino knjig posebno polico. To samo mimogrede.

Da boš vedel, kje se knjige z eno višino končujejo in z drugo začinjajo, napravi si mejnike iz lepenke, ki jih na tistem mestu vrineš. Visoko gori napiši na eno stran višino, ki je segala do tami, na drugo pa prihodnjo. Tako Fonck. Meni se je pa zdelo za naše razmere bolj praktično, da sem nalepil vsaki 5.—8. knjigi na vrhu njenega hrbta etiketo s tekočo višino. (Dalej prih.)

Temporalia nostra.

Kongrua.

Odsck »Zbora«, ki mu je bila poverjena zadeva kongrua, je sporočil predsedstvu »Unione del Clero« v svrhu vzajemnega postopanja, naj bi se pri prošnji na prefekturo držali teh smernic:

1. Naj bi se oblast pri novih fasijah držala glede bire prejšnje prakse in se zadovoljila s potrdilom županstva, ker je v duhu postave, da se pri kolekturi upošteva povprečna in ne dejanska cena.

2. Denarni prispevki občin, ki nimajo podlage v prvotnih dotacijskih listinah, naj se smatrajo za prestovoljne darove in druginjsko doklado, ki vsled tega ne spada med fasijonirane dohodke beneficija. O tem se lahko preskrbi potrdilna izjava občine.

3. V smislu zakona o kongruiz z dne 19. septembra 1898, drž. zakon št. 176, § 7-a, se imajo pri določitvi kongrua odbiti vsi deželni, občinski in okrajni davki in vse doklade kakor tudi vsi doneski, ki se morajo na podlagi kake postave plačati (»sonstige für öffentliche Zwecke auf Grund eines Gesetzes zu leistende Beiträge«.) Vsled tega naj bi se v fasiji pasiral tudi hišni davek za župnišča in druge beneficijalne zgradbe in drugi ne zgolj osebni davki.

4. Naj bi se oblast pri postopanju proti duhovnikom v smislu stalne prakse prejšnjega režima naslanjala le na sodnijske sentence, ozir. judikate ter le na dejanja, ki so po pričah pravilno dokazana in jih dopušča zakon z dne 7. 3. 1874, § 8.

V ponedeljek, dne 21. XII. 1925 se je že vršil sestanek slovenske in ital. duhovske zveze, na katerem je bil sklenjen skupni nastop duhovnikov obeh narodnosti v vseh gori omenjenih zadevah.

Cerkvene vesti.

J. D.:

Reška škofija.

Nova reška škofija je majhna; v njenih treh dekanatih: Trnovo, Jelšane in Volosko deluje 32 duhovnikov. Mnogo želja se izraža za versko obnovitev te škofije; med drugim mislijo ustanoviti več župnij in prirejati ljudske misijone. Ustanoviti nameravajo sledeče župnije: Zagorje, Rukavac, Matulje, Opatija in Podgrađe. Važna skrb te nove škofije je duhovski naraščaj. Že danes potrebuje mo najmanj 10 duhovnikov za Trnovo, Knežak, Jelšane, Volosko, Brgud, Lovrano, Moščenice in Reko.

Žalostno je, da ljudstvo te škofije ni nikoli vzgojilo toliko duhovskega naraščaja, kolikor ga rabi. Temu so krivi predvsem sledeči vzroki: v narod sta se zelo zajedla liberalizem in mlačnost; gospodarsko je bilo naše ljudstvo že pred vojno zelo šibko in je po vojni še bolj. Dober kos krivde nosi pa tudi med ljudstvom delujoča duhovščina, ki ni skrbela dovolj, da bi pospeševala duhovske poklice.

Žalostno je v naši škofiji tudi glede zvonov; nekatere cerkve so brez njih, druge imajo le po enega. Kdo pomore? Duhovniki čakamo, da se odloči država za nadaljnje ulivanje zvonov. Kdaj bo to? Kdor hoče imeti zvonove takoj, naj začne nabirati denar med ljudstvom.

V Reki nam manjka zlasti Marijinega doma. Mnogo družbenic hodi v Reko služiti, a nimajo potrebnega zavetišča. Kdo bi nam znal svetovati in pomagati, da odpomoremo tej veliki potrebi naše revne škofije?

Posvetitev novih cerkva.

Prevz. knez-nadškof je posvetil dne 11. nov. cerkev in glavni oltar v Št. Martinu na Krasu; naslednjega dne glavni oltar v Gaberju p. M.; dne 6. dec. 3 oltarje v malem semenišču in dne 13. decembra cerkev in glavni oltar v Vrtojbi.

Osebne vesti.

Goriška nadškofija.

Č. g. Josip Abram pride iz Sv. Lucije v Ročini za kurata, dočim odide č. g. Franc Močnik v Avče za vikarja. — Č. g. Ivan Drašček je zapustil Štjak in se preselil kot kurat v Kobjeglavo;

kuracijo v Štjaku oskrbuje excurrento č. g. Josip Likar iz Vrabč. — Oskrbovanje izpraznjene župnije na Vogerskem je prevzel č. g. Franc Čemažar, vikar na Gradišču. — Č. g. Nikolaj Brumat, bivši kaplan v Gradiški, je premeščen v Pieris za vikarja. Na njegovo mesto pride č. g. Peter Zorzenon, bivši kurat v Mirniku in soupravitelj kuracije v Dolenji. Vsled te premembe sta sprejela č. g. Friderik Lenardič soupravljanje Mirnika, č. g. Ivan Bregant pa soupravljanje Dolenj.

Umrli je v Kanalu Janez Vuga, župnik v pokoj, dne 28. XII. 1925. R. i. P.!

Tržaška škofija.

Franc Stefanutti, župnik v pok., je bil imenovan za začasnega kaplana v Lokvi; Dominik Scavino, 2. kaplan v Izoli, je postal 1. kaplan v Bujah; Adolf Simonič, župni upravitelj v Krkavcih, je bil premeščen v Smarje; Milan Kuret, župni upravitelj v Tinjanu, je postal župni kaplan v Buzetu; Ivan Bresso, 2. kaplan v Izoli, je bil imenovan za učitelja v Padeni. Josip Castellaro je bil imenovan za 2. kaplana v Izoli.

Umrli sta: Ivan Valentin, katehet v pok., dne 30. XI. 1925 — in častni kanonik dr. Peter Tomasin, vpokojeni prof. verstva, dne 7. XII. 1925. — Bog jima daj večni mir!

Jubileji.

Preč. g. Josip Grašič, kanonik in župnik v Bermu v Istri, obhaja te dni štiridesetletnico mašništva. Prezaslužnemu delavcu za Cerkev in narod kličemo »na mnoga leta!« in mu želimo, da bi našel med nami mnogo sebi enakih!

Preč. g. župnik Franc Šmid je obhajal 22. IX. 1925 svojo šestdesetletnico. Vrlemu delavcu na vseh popriščih krščanskega udejstvovanja čestitamo preiskreno!

Preč. g. župnik Josip Primožič je obhajal 29. XI. 1925 petindvajsetletnico svojega delovanja v Prvačini. Ob tej priliki se je zgrnila okrog vnetega jubilaranta lepa četa prijateljev in mu iskreno čestitala. Pridružuje se ji tudi »Zbornik«.

Zahvala.

Bolni sobrat, za katerega smo v dnevih njegove dolge bolezni in izredne siromaščine prosili milodarov, se je iskreno zahvalil vsem sobratom iz Goriške in Istre, ki so mu pomagali. Uredništvu so poslali mons. Ellner 20 L., Brezavšček 25 L., Val. Knavs 10 L., Tomšič 20 L., Kralj 20 L., Barbič 10 L., mons. Berlot, Franke, Matelič, 5 nepoznanih po 5 L. Bog povrni!

Razgled po svetu.

Priljubljen msgr. dr. J. Ličan:

Italija.

Znamke sv. Frančiška. — K 700-letnemu jubileju sv. Frančiška Asiškega izda Italija posebne poštne znamke s prizori iz življenja sv. Frančiška, n. pr. vtisnjenja ran itd.

Proti kletvini. — V rimski provinciji so z javnimi napisi razglasili sklep, da je v vseh javnih tvrdkah in podjetjih pod kaznjivo prepovedano izgovarjati nedostojne in nesramne besede, ki žalijo nramnost, vzgojo, vero in dostojnost. Prepovedano je tudi mazati zidove z nesramnimi izrazi in risbami. To bi bilo potrebno tudi pri nas.

Kardinali na železnicah. — Vlada je sklenila dovoliti kardinalom stalen prosti kupe na vseh železnicah v Italiji in kolonijah.

Nemčija.

Šolsko vprašanje. — Na kat. kongresu v Stockhardu je voditelj nemških katolikov Marx govoril o šolskem vprašanju in je med drugim poudarjal: »Socializem smatra, da je vzgoja državljanov vrhovna pravica države. — Vsled tega se trudi, da bi odpravil pravico Cerkve do vzgoje mladine in hoče tudi naravno pravico in dolžnost, ki jo ima družina do vzgoje, izročiti državi skrbi. Liberalizem od svoje strani uničuje vse vezi, ki vežejo človeka z vero in Cerkvijo, ter hoče mesto nadnaravne krščanske vere uvesti nko zgolj človečansko (humanitarno) vero in tako odvzeti Cerkvi pravico do obstoja. Mi katoličani pa odklanjamo te napačne teorije, naslanjajoč se na naravne pravice, ki jih ima družina pri vzgoji, ter na božje poslanstvo, ki ga ima Cerkev poleg države.

Mi ne moremo priznati drž. šolskega monopola, kakor so si ga zamislili socialisti in liberalci, ter stojimo na stališču svobode glede vzgoje. Katoličani drugih dežel so doživeli žalostne izkušnje z državno šolo, ki se vedno bolj laicizira. Take skušnje moramo upoštevati. Vsled tega zahtevamo večjo juridično garancijo in večjo prostost za privatno šolo.«

Krščanski modni list. — Znano je, v kake norosti in nedostojnosti je zašla pariška ženska moda. Proti tej nemoralni ženski modi se je pričela živahna reakcija v Parizu samem, pa tudi med Angleži in v novejšem času tudi med Nemci. — Znano kat. podjetje B. Kühlen v M. Gladbach-u je pričelo v nov. t. l. izdajati nov modni list »Blätter für Kleid und Heimkultur«, ki ima tudi krojno prilogo.

Francija.

Petdesetletnica kat. univerze v Parizu. — Letos je preteklo 50 let, odkar si je Cerkev priborila v Franciji svobodo višje izobrazbe na univerzah. Slavna je zgodovina zlasti pariške kat. univerze, ki je postala žarišče vsega intelektualnega življenja francoskih katoličanov. Ob tej priliki je obhajal slovesno sv. mašo kardinal Dubouis ob navzočnosti velikega števila civilnih in verskih oblastnikov, znanstvenikov ter vseučiliškega osebja.

Jugoslavija.

Vseučilišče. — Kakor poročajo nekateri jugoslov. listi, se bo v decembru t. l. vršila v Zagrebu konferenca o novem zakonu glede vseučilišč. Po tem zakonu bi ostali popolni vseučilišči le še v Beogradu in Zagrebu, v Ljubljani pa bi se univerza skrčila le na montanistično fakulteto. S tem bi

bil zadan smrtni udarec cvetoči ljubljanski bogoslovni fakulteti. Nikakor ne verjamemo, da se ta načrt uzakoni. *Proti takemu kulturnemu nasilju protestiramo že danes tudi mi Slovenci v Italiji.*

Proslava 1600-letnice nicejskega cerkvenega zbora. — Apostolstvo sv. Cirila in Metoda je pridelilo v nedeljo, dne 15. novembra t. l. v veliki dvorani hotela »Union« proslavo 1600-letnice nicejskega cerkvenega zbora s sledečim sporedom:

1. Pomen nicejskega cerkvenega zbora (univ. prof. dr. Fr. Grivec).

2. Papeževa pomoč stradajoči Rusiji leta 1922.-1923. — S 60 skioptičnimi slikami. Prizori iz strašne lakote l. 1922. Izvirne slike je pojasnjeval univ. prof. dr. A. Snoi.

Med prireditvijo je pel pevski zbor »Liubljana«.

Radič o veri. — Radič je postal prosvetni minister. Zanimivo je, kaj misli ta minister o veri. V Ljubljani je pri banketu dejal: »Vera je prepričanje, je zavest posameznika in njegova privatna stvar, kakor kak robec. V naši državi je prepričanje svobodno in zato je konec verskih bojev. Vera je odnošaj človeka z Bogom in ne s popom. Molitev je razgovor z Bogom in ne prazno ponavljanje besedi. Klerikalci samo verižice nosijo, dr. Krošec je bil suženj, dr. Krek je bil umen, ali tudi on je bil suženj Rima. Dr. Korošec ne more gojiti svobodnih odnošajev z Rimom, ker je pop, mežnar in suženj.« — — No, čednega ministra za uk in bogočastje so si izbrali!

Dr. Ivan Šušteršič umrl. — Dne 7. oktobra je umrl v Ljubljani dr. Ivan Šušteršič, ustanovnik kat. pol. stranke. O priliki njegove smrti so se listi spominjali njegovih zaslug. Tudi vaticansko glasilo »Osservatore Romano« je ob tej priliki priobčil objektivni članek in se ga toplo spominjal.

Zavod sv. Jeronima. — Radi zavoda sv. Jeronima so vzdignili svobodnomisleci v Jugoslaviji velik hrup, češ, da se kršijo njihove narodne pravice. Dognalo se pa je, da je Vatikan povsem korektno postopal, ker spada glasom konvencije lastništvo in uprava tega zavoda sv. Stolici. Če torej Vatikan ni hotel izročiti ključev zavoda poslaništvu Jugoslavije, ki je kar ukazalo prenesti poslaniški arhiv v ta zavod, je postopal le v smislu svojih pravic. Svobodnomisleci, ki so radi tega hoteli kovati kapital zase proti Cerkvi, so se le blamirali.

Avstrija.

Benediktinsko vseučilišče v Solnogradu. — Starodavna opatija sv. Petra v Solnogradu je imela od leta 1617. kat. univerzo, ki je bila potem leta 1810. po bavarski vladi zatrta. Sedanji sv. oče Pij XI. je daroval benediktinskemu kolegiju veliko vsoto, da zopet vzpostavi prejšnjo univerzo. To se je zgodilo v novembru l. l.

Švica.

Državne volitve. — Koncem oktobra t. l. so se vršile volitve v državni švicarski svet. Liberalna stranka je pridobila 2 mandata in šteje sedaj 60 poslancev, dočim je kat. konservativna zgubila 2 mandata in ima 42 poslancev. Socialisti so mesto

prejšnjih 43 pridobili 49 mandatov. Vseh mandatov je 198. Situacija se bistveno ni spremenila in ni dala deželi ne novih idej in ne novih mož, pač pa je zbudila zmerne in konservativne stranke k pozornosti in jih opomnila, naj obrnejo vso pažnjo na socialne probleme, kajti če se ti slabo rešujejo ali ostanejo kar nerešeni, pospešujejo nezadovoljnost med masami in dajejo netivo za socialistično propagando med ljudstvom. — V Švici dozoreva prepričanje, da se je treba skoro odločiti ali za krščanski socialni program ali pa za socializem.

Anglija.

V Birminghamu je pridelila tamošnja moška kat. zveza zborovanje angleških udruženj za versko propagando. Velika množica se je zbrala v gledališču, kjer sta predavala 2 škofa in pisatelj Beloch. Soglasno so katoličani izjavili, da se mora papež vrniti v Anglijo, to je, da se mora priznati tudi med Angleži njegova duhovna oblast, ki jo ima čez vse narode po božjem pravu.

Chile.

Nova državna ustava. — Država Chile je dobila novo državno ustavo. Katoličani se pritožujejo, da je glasovanje o tem bilo nepravilno, ker ni glasovalo vse ljudstvo, ampak le nekateri volivci. Izmed 7.000.000 prebivalcev je glasovalo za nov projekt okoli 127.000. Verski problem se je razmotrival iz stališča povsem ateistične države. Vsled tega so se ukinile vse postavbe glede verskih zadev. Le za dobo 5 let so dovolili nadškofu neko vsoto za bogoslužne namene. Sicer priznava nova ustava vsem konfesijam lastninsko pravico do cerkve in cerkvenega premoženja in oprošča cerkvene predmete vseh davkov. Izvedla se je torej ločitev Cerkve od države, vendar ne v tem sovravnem smislu, da bi se Cerkve oropala in preganjala. Vsako leto se na državni praznik zberejo ministri s prezidentom v cerkvi k slovesni službi bežji in zahvalni pesmi Te Deum.

Rumunija.

Krvice na cerkvenem polju. — Narodne manjšine na Rumunskem so se pritožile radi krivic na cerkvenem polju pri Zvezi narodov. Država je proti njim dvignila obtožbo, češ, da pomenja potovanje v inozemstvo radi cerkvenih zadev nevarnost za državo. Bili so to protestanti iz Sedmograškega.

Dansko.

Jubilej sv. Anskarija. — Skandinavski katoliki se pripravljajo, da dostojno proslavijo 11-stoletnico, odkar je prišel na Dansko veliki apostol sv. Anskarij (l. 826.). Dne 11. julija 1926 nameravajo prenesti tudi relikvije tega svetnika iz Kopenhage na v Skamling.

Algerija.

Kardinal Lavigeri. — V Algeriji so 8. nov. t. l. obhajali 100-letnico rojstva kardinala Lavigeri-a, ki se po pravici imenuje apostol Afrike. L. 1867. je začel svoje misijonsko delovanje v Afriki. Njegov trud je Bog obilno blagoslovil.

Znamenite spreobrnitve.

Holandski list »Het Missiebolkje« poroča o znamenitih spreobrnitvah, ki so se v novejšem času dogodile. Na Angleškem je pristopila v kat. Cerkev gospa Rajmunda Asquith-ova, snaha prejšnjega angleškega predsednika Asquith-a; v Ameriki se je povrnil v kat. Cerkev ruski pravoslavni škof Dzbail, na Norveškem sloviti pisatelj Siegrid Undset; v Indiji se je dala krstiti gospa pokojnega Ananth Chasen, ki je bil potomec kraljeve družine; na Angleškem je bil sprejet v kat. Cerkev anglikanski pastor Rouse, ki je slovel v krogu špiritistov. Sploh opažamo zlasti med anglikansko duhovščino izredno približevanje Rimu. V novejšem času je pristopilo kar 57 duhovnikov v kat. vrste.

Socialni vestnik.

Dr. J. L.:

Papež o gospodarskem in socialnem problemu.

V tajnem konzistoriju je sv. oče dne 14. decembra l. l. med drugim naglasil tudi to:

»Etsi enim tanti aestimamus, quanti aestimari oportet, id omne, quicquid excogitatur et fit, ut contentiones inter civium ordines exolescant vel saltem minuantur, utque cives universi in commune bonum vires conferant operamque suam, illud tamen displicet, quod, cum in re oeconomica et sociali, quam vocant, novae hae diebus leges conderentur, visum est, plenam haberi rationem non posse et catholicam in hoc genere doctrinam et actionis catholicam, cuius partes sunt, ut hanc ipsam doctrinam explanando evolvat atque in usum deducat, in eo quidem campo, in quo utraque, et doctrina et actio, est in primis necessaria et salutaria.

Quaedam nimirum sunt libertatis iura, quae Ecclesia, sui ratione officii, facere non potest quin teneatur ac vindicet. Ipsa enim, doctrinam institutisque suo, alienissima sane est, cum ab licentia illa rerumque perturbatione, in quam damnati a se liberalismi et socialismi, ut aiunt, errores quoque pacto societatem hominum abripiunt, tum ab omni alia de rebus politicis notione, quae teneat, civitatem seu Statum sibi ipsum, veluti finem extremum, sufficere; unde expedit, immo etiam necessitate quadam, civitas eo pertrahitur, ut privata iura labefactet atque absumat, cum exitu, quemadmodum facile intellectu est, haud minus tristi atque acerbo« (Osserv. Rom. z dne 15. XII. 1925).

Observator politicus.

Dr. Josip Ličan:

Smotrno, načelno delo vodi do uspehov,

To nam znova dokazujejo zadnji dogodki med našimi brati Čehi. Mrzel veter je zapihal koj po vojni tudi na Češkem; svobodnomiselnost je šla bujno v klasje.

Proti kat. Cerkvi se je zasnovala celo češka nacionalna razkolna cerkev, ki je z vladno podporo iztrgala katoličanom več cerkva. Za odpad od Cerkve se je začela propaganda tudi med duhovščino. Vladne vaje so vzeli v roke svobodnomiselni socialisti skupno z agrarci, t. j. tako zvana rdeče-zelena koalicija. Ta je krenila odločno na levo za svobodnomiselnimi cilji. V državi so se pojavili hudi neredi. Često je veljal tajnik stranke več, nego državni glavar. Zlasti glede varnosti premoženja se je nered še povečal, ko je 27 poslancev izstopilo iz socialističnega kluba in javno razvilo komunistično zastavo. Dne 22. maja 1919 je zbornica uzakonila ločitev zakonske zveze. V državne praznike so uvrstili tudi Husov raznik. Dne 6. julija se je cela vlada — s predsednikom republike Masarykom na čelu — oficijelno udeležila Husovega slavja. Radi tega je papežev nuncij v znak protesta odpotoval iz Prage, a vkljub temu so vladni krogi nadaljevali započeti nastop proti Cerkvi. Že so imeli — kakor poroča 1. oktobra »Prager Tagblatt« pripravljen zakonski načrt proti usužnjenju kat. Cerkve. Namenili so se odpraviti vse državne prispevke za verske in kulturne namene. Hoteli so podvreči ves poduk v šoli izključno le državnim kontroli (svobodnomiselni). Predmet verstva v šoli so hoteli zamenjati z neko vrsto etike. Hoteli so ukiniti in prepovedati za bodočnost vse konfesijonelne šole ter odpraviti bogoslovne fakultete na vseučiliščih. V načrtu so imeli tudi konfiskacijo vsega premoženja cerkvenih redov, ki bi se izlilo v verski fond, kateketa bi pa upravljala le država. Taki so bili načrti svobodnomislecev. Toda katoličani niso držali križem rok. Krepko so ljudstvo organizirali v verskih in prosvetnih društvih, pomagali mu gmotno z zadružnim delom ter se tako povzpeli do cvetočih gospodarskih organizacij. Dvigali so in razširili katoliški tisk in združili vse kat. strančice v eno samo politično mogočno organizacijo: »Ljudsko stranko«.

S svojim aktivnim in uspešnim poseganjem v javno življenje so si pridobili v javnosti velik ugled. Ko so kovali svo-

bodnomisleci svoje načrte, da podjarmijo in uničijo kat. Cerkev na Češkem, je prišel nenaden preobrat. Sovražno početje svobodnomislecev je odprlo ljudstvu oči. Napočil je dan volitev: 15. november. Češko ljudstvo je z glasovnico v roki dalo drugo smer češkemu javnemu življenju. Zgodilo se je, česar ni nihče pričakoval. Pri volitvah je izšla kat. ljudska stranka kot druga najmočnejša stranka v državi, oziroma, če združimo tudi drugorodne krščanske stranke, kot prva najmočnejša stranka v državi.

Socializem pa je doživel, kakor priznava socialistični list »Čeh«, občuten poraz. Vseh krščanskih glasov je bilo 4.068.321, dočim so jih dobili socialisti le 2.591.618; razmerje je torej 2 : 1. Če pomislimo, da je letos glasovalo okoli 6.600.000 volivcev in da je bilo med njimi 4.068.321 krščansko mislečih, je razvidno, da so dobili socialisti okoli 4.000.000 glasov manj, nego leta 1920. Uspех volitev je bil torej naslednji: Češka ljudska stranka je dobila 31 mandatov (prej 21), Slovaška ljudska stranka (voditelj Hlinka) 23 (prej 11), skupno 54 poslancev. K tem moramo prišteti še 4 madžarske in 14 nemških kršč. socialistov. Tako ima torej češki parlament 71 posl., ki so bili izvoljeni na krščanskem programu. V senatu je pa dobila Češka ljudska stranka 16 (prej 12), slovaška pa 12 (prej 6) senatorjev.

Poziv za sestavo vlade je dobil sedaj msgr. Šramek. Zavedni katoličani so tedaj preprečili kulturni boj in usmerili svoje delovanje k udejstvovanju bogatega krščanskega soc. programa. Ta bo dvignil češko ljudstvo do pravega blagostanja. Učimo se iz tega, da smotno in načelno delo privede ljudstvo najzanesljiveje do lepих uspehov.

Nove knjige.

B. M.:

Molitvenik „Oče, budi volja Tvoja“.

Najnovije deseto izdaje molitvenika »Oče, budi volja Tvoja« je — može se reči — razgrabljeno od naroda. Pred jednu godinu i pô bilo je tiskano to izdaje u nakladi od 6000 komada, a sada imade »Tiskovno društvo u Pazinu« još samo par stoćina komada u zalisi. Rasprodalo se dakle poćrećno u 60 župa po 100 komada ili u 100 župa po

60 komada. Taj uspeh je postignut ne samo zbog nestašice molitvenika i zbog oblijubljenosti tog molitvenika, nego takodjer zbog lijepog tiska i veza molitvenika. Obzirom na sve veću skupoću ne ćemo tako brzo imati tako jeftinih molitvenika takve veličine i sa takvom opremom. — Trebalo bi već započeti sa tiskanjem novog 11. izdanja. Bilo bi se već započelo, kad nam ne bi manjkalo ljudi i novaca! Za kolike nepotrebne ili malo potrebne stvari se potroše silne tisuće, a za ono, što je tisućama duševna hrana i utieha, nema sredstava! U tekstu novog izdanja ne će biti dakako nikakvih promjena, jer sada nijesu više ni potrebne. »Oče, budi volja Tvoja!« je duševni kruh naših seljaka, počevši od bogatijih gazda do najzadnje pastirice. Taj je molitvenik tako lijep (po momemu mnijenju najbolji među hrvatskim molitvenicima za puk), da je šteta, što se još nije pokušalo raširiti ga u ostalim hrvatskim pokrajinama. Sada bi to bilo lakše, jer se tekst u njemu slaže sa tekstom, koji je odredjen od hrv. biskupa za ove hrvatske krajeve.

Štiri knjige o Mariji.

V svetem letu so izšle o Mariji kar štiri slovenske knjige. Ali ni to delo Sv. Duha? Če se bomo bolj približali Mariji, bo za nas sveto leto obrodilo obilen sad. Poznaš te knjige?

Prvo je spisal »Zbornikov« urednik. Naslov ji je »Pota Marijina«. O njej lahko bereš v »Zborniku« št. 10—12. Si jo kupil? Samo 6 lir stane. Si jo bral? Tudi če nimaš Marijine družbe, jo moraš brati. Pisatelj ima vabljev slog, da moraš brati, čeprav govori malo na široko.

Na Štajerskem so izšle šmarnice »Marija, moja ljubezen« od dr. ja Žagarja. Ljudje so jih radi poslušali. Zasluži jo da jih shranimo za kako suho leto, ko morda izidejo kake manj vabljive šmarnice ali celo nobene ne.

Veliki govornik v ljubljanskem Šenkavžu je napisal 14 govorov o Mariji s skupnim naslovom »Žena s solncem«. Ker je poprej izšlo že 10 knjig njegovih govorov, si pač bral in študiral vsaj katero in torej že poznaš Opekov slog. Mislim, da je v novi knjigi njegova beseda še posebno prisrčna. Ko bereš v govoru: Kdaj že bi bil moral kaj več storiti za Marijino čast med vami! Kdaj že bi vam moral govoriti govor za govorom o najlepši ženi sveta, o najvišji stvari vsemogočnega Boga, da bi jo vsi čimboli spoznali, ognjeno ljubili, neutrudno častili! — veš takoj, da se je govornik v teh pridigah še posebno potrudil. Prepričaj se!

»Knjiga o Mariji«, ki je izšla v spomin na prvi slovenski Marijin kongres, je pa nekaka marijologija. Sestavki raznih govornikov tega kongresa: redovnikov, duhovnikov in lajkov razpravljajo 1. o temeljih Marijinega češćenja, 2. o bistvu Marijinega češćenja, 3. o sadovih Marijinega češćenja, 4. o potih Marijinega češćenja, 5. o apostolih Marijinega češćenja. Vsak govor ima čudovito izbran motto iz kake modrostine knjige, konča pa s prelepo molitvijo in vzklikom: Z ljubim Sinom slednji čas Marija blagoslovi nas! Silvin Sardenko je zapel Mater Mariji 8 spevov. V začetku knjige in na koncu v Spominskih listih je nekaj zgodov-

vine I. Marijinega kongresa med Slovenci, Vloženih je 5 slik. Več sestavkov je od naših delavcev: Ličan, Cigoj, Brumat.

Kupi si vezano knjigo, ker je trajne vrednosti, čeprav za nas ni prav poceni.

Če poznaš še kako drugo našo knjigo o Mariji iz svetega leta, prosim, oznani jo. Naj opozorim kar jaz še na krasni ameriški nabožni list Ave Maria, ki vsako leto piše dosti o Mariji. Naši Amerikanci se postavijo. Seveda je za nas predrag. — Kakšen je pa prekmurski »Marijin list«, ne vem, ker ga nikoli nisem videl. Kdor ga poznaš, povej!

Naturza.

Sonce in Senca.

Tak naslov je dal dr. p. Angelik Tominec O. F. M. svoji knjigi »Zagovori krščanske vere«, katera je l. 1925. izšla kot 8. zvezek Mohorjeve knjižnice. Pisatelj je nabral večinoma v slovenskem tisku 22 zmot, ki se pogosto berejo ali slišijo, in jih krepko zavrača. Zmot so o božjem razodetju, o veri, o čudežih, o evangelijskih, o Kristusu, o Cerkvih, o spovedi, o molitvi, o postu, o celibatu in meništvu itd.

Sedanji rod potrebuje take apologetične knjige. Dobro delo storiš, če jo daš dvomljivcu v roke. Tudi tebi bo služila kot orožarnica, da imaš zavrnitev hitro pri rokah. Želimo, da bi se kmalu uresničilo, kar beremo v epilogu: »Po možnosti pridejo (drugi ugovori) pozneje na vrsto«.

Naturza.

Plovan Šime Križmanič iz Ježnja.

Kakor pravi koledar prevaliske Mohorjeve družbe, je imela ta družba letos v Italiji samo 36 dosmrtnih in 70 letnih udov. Zato se mi zdi primerno opozoriti na eno njeno letošnjo knjigo, ker bi jo drugače lahko marsikak sobrat prezrl. Izšla je kot X. zvezek Mohorjeve knjižnice z naslovom »Božji mejniki — povest iz Istre — spisal dr. Ivan Pregelj«.

Glavni junak je plovan Šime Križmanič iz Ježnja. Rojak škof Dobrila ga je pridržal v Trstu za dvornega kaplana, njegova najsrčnejša želja pa je bila služiti v Istri, na zemlji, ki ga je rodila in po kateri je silno koprnel. Ker pride pismo, da je teta bolna, mu škof dá 8 dni dopusta: »Vrni se zdrav! Pa če je božja volja, tudi istrska plovanija ti ne uide. Še s'it je boš!« »Nikoli!« je odvrnil Šime. »Tako budi!« je odzdravil vladika.

Okoliščine so nanesele, da je ostal Šime v istrskem vzdušju več časa, do smrti. Iskal je morilca rajnega očeta, da bi rešil iz ječe tistega, ki je bil po nedolžnem obsojen. Isti divjak kot očeta konča še njega po kratkih mesecih. A ti kratki meseci zadostujejo pisatelju, da pokaže, kako je ono istrsko vzdušje. Pisano je vse s toliko ljubeznijo do te dežele Hus, kakor zove pisatelj Istro, da ti mora iti skozi srce. Nam duhovnikom je povest dvakrat zanimiva, ker spoznamo v njej poleg junaka Šimeta še več istrskih duhovniških tipov. Porabljena je tudi istrska folklor, da še globlje pogleda v narodovo dušo.

Ker ne pišem ocene, ampak samo opozarjam,

bodi dosti! Kdor je bral Pregljevo povest »Plebanus Ioannes«, bo že zato segel po »Božjih mejnikih«, da spozna še plovana Šimeta; Istrani pa že radi istrskega vzdušja. Morda bo kak Istran poročal, kako se je pisatelju posrečilo pogoditi to vzdušje.

Naturza.

Páberki iz nasprotnih listov.

Za ta oddelek smo prejeli zopet zelo mnogo gradiva. Toda z ozirom na to, da je ta števil. božična in da smo morali odložiti še koristnejše članke, naj ostane ta Zbornikov predal topot prazen.

Urednikova listnica.

Pismo uredniku.

Oni dan ste mi pošto poslali, naj bi kaj napisal za »Zbornik«. Ko ste me videli, ste mi sami isto rekli. Veste, da nisem obljubil. Sedaj me pa vest priganja, da vam moram vendar ustreči.

Toda, kaj naj pišem? Ko sem o tem razmišljal, se mi je zdelo, da najlaže opravi, če vam pišem pismo. V pismu razložim, zakaj nisem nič zapisal. Če hočete to pismo dati v list, bo pa videti, da sem vendar nekaj napisal.

Na stari generalštabni karti je bilo gori za Tolminom brati čudno ime »Naturza«. Častnik, ki je mapo risal, jezika čadrskih pastirjev gotovo ni dobro umel, Čadrsčan pa tudi častnika ne dosti. Častnik je pač z besedo in roko vprašal, kako se pravi tistim bregovom za izvirom Tolminke. Domačin pa je v svojem dialektu povedal, kar bi se pisalo »notri zad«, tako da je častnik razumel in zapisal »Naturza«.

Tak-le »Naturza« sem jaz v svojem zakotju. V drugih zakotjih so pa drugi »Naturzi«. S tem hočem reči, da od nas »Naturzov« ali zakotnikov nikar ne pričakujte kaj prida vrednih prispevkov za »Zbornik«.

Tako-le se nam godi: Ker je človek rezultat razmer — in mi živimo v malih razmerah, se nam obzorje kolikortoliko skrči. Polagoma postanemo podobni Madžarom, ki so prepričani, da je njihova Budapešta natančno na sredi sveta. Meni je moje zakotje središče, mojemu prijatelju njegovo, oba sva pa »Naturza«. Dokler tega drugim ne poveva, še ni tako hudo. Če pa pozabiva na stari rek: si tacuisses, philosophus mansisses, in prineseva svojo kramo na trg, se nama bodo najprizanesljivejši vsaj muzali. Zato je bolj pametno, da mi »Naturzi« ostanemo — notri zad, kot pa da bi se s pisanjem silili v ospredje in tu sramoto želi.

Še druga težava je z nami. Ko učimo, pridigamo, ukazujemo, se navadimo, da naša velja. Zato pa, če kaj pišemo, rabimo tudi široke, apodiktične stavke. Ker nismo vajeni, da bi nam ugovarjali, pri pisanju lahko premalo pazimo, ali je res

vse tako gotovo in pribito, kakor nam pride iz peresa. Če jaz kaj napišem, se bom prav gotovo iznebil kakih prav originalnih. Če bo pisal sobrat »Naturza« na desni ali oni na levi, bosta pač tudi onadva originalna po svoje. Vsi trije bomo pa hoteli, da vsakemu njegova obvelja. Ker je zakotij v naši deželi »kajt«, bo takih originalnih, različnih misli »kajt«.

Potem pa tista naša občutljivost, ki hitro zameri in se jezi! Ko bi znali drugačno mnenje bolj mirno poslušati, presoditi, ali sprejeti ali z dokazi vljudno zavrniti, na vsak način pa brez razburjenja prenašati! Če hočem kaj prav odkrito povedati, podati in kos lastnega srca, se moram vselej bat, da bom naletel na zamero. Drugič bom molčal in srce zaprl. Kako pisanje pa bo to, ako bo srce zaprto? Ali ne bo boljše sploh tiho biti? Če bom začel pisati kake objektivne razprave, ne bodo brali, češ, da niso praktične. Pisati, kar ne bodo brali?!

Menda ni treba naprej prest, saj vidite nit: ne zakotniki, ampak središčniki naj pišejo. Mi bomo brali in vsak po svojem značaju sprejeli ali zavrgli, ubogali ali zanemarili, hvalili ali grajali, godrnjali ali tišali.

Ne vem več, kje sem bral, je že lep čas, kako je neka Ljubljanka povedala o ljubljanskih duhovnikih. Rekla je: Ko sem prejšnje čase prišla h gospodom, so molili; če pridem sedaj, pišejo. — Zdi se mi, da se tudi nam zakotnikom, posebno če nam je glava pobeljena ali opleta, bolj podá rožni venec v rokah kot pa pero.

Kaj ne, da boste rekli: Sedaj vidim, da si prav storil, da ne pišeš? Posebno če bi vam malo bolj odkril tisto žilico, po kateri teče namesto mirne krvi nekaj strupa; kadar zatrepeče tista žilica, prav gotovo kam zbodem. Tega pa policija ne pusti. — In če dodam, da spadam v vrsto tistih, ki pravijo, da so nervozni, boste gotovo zadovoljni, če ne bom pisal.

Preden sklenem, vas še prosim to-le: Če boste slišali, da sem koga s tem pismom kaj razžalil, mu recite, da nanj nisem mislil.

Prav lepo vas pozdravlja

Naturza,

Moj odgovor:

Dragi g. Naturza! Odgovarjam Vam kratko, da se ne zamerim blagajniku mons. Berlotu. Vaše misli so moje misli in zato sem se branil, ko so mi ponujali uredništvo »Zbornika«. A ker sem ga vendar sprejel, bom imel vprav v Vaši skromni osebi najbolj kongenijalnega sodelavca. Poglejte, prosim, tam gori po Vaših zakotjih, ali bi ne mogli iztakniti še kaj takih Naturz, ki bodo od notri zad skrbeli, da pridemo vsi Naturzi od notri ven do širšega obzorja in zlasti do večje bratovske vzajemnosti.

Ob koncu voščim Vam vesele božične praznike, sebi in »Zborniku« pa prav mnogo Naturz za leto 1926. Vale!

Vaš vdani urednik,

Naš »Zbornik«.

Na štev. 10.—12. l. »Zbornika« je prejel Zbor sam in tudi uredništvo »Zbornika« več zelo po-

hvalnih izjav, ki so nas zelo vzradostile in vzpodbudile k vztrajnosti. Naj to vedo tudi čč. sobratje sodelavci, ki predvsem zaslužijo omenjeno priznanje in prav toplo zahvalo — združeno s prošnjo za bodočnost.

Najboljše znamenje, da so čč. sobratje z »Zbornikom« zadovoljni, je to, da smo prejeli za to štev. toliko gradiva, da ga moramo odložiti za prihodnjic.

Gg. sodelavci naj ne zamerijo, če ne najdejo svojih prispevkov v tej štev., a naj tudi ne mislijo, da bo vedno preveč gradiva. Idealno bi bilo prav za prav to, da bi vsak čimveč prispeval, da more urednik izbirati.

Prispevke za »Zbornik« pošiljajte do 15. vsakega meseca; dopisi, ki pridejo pozneje, bodo objavljeni šele naslednji mesec.

K člankoma »Denuncijantstvo« in »Goriška Matica« v štev. 10.—12. l. »Zbornika«.

Ta dva članka sta hudo užalila nekega č. sobrata, ki zahteva, naj ju prekličem in obžalujem. Preklicati in obžalovati teh člankov ne morem, ker ne najdem v njih nič žalivega proti dotični č. osebi. Glede članka o »Goriški Matici« dodam samo to, da sem zvedel iz najzanesljivejšega vira — imam pisano izjavo, — da je »G. M.« identična z Nar. tiskarno in da je treba »preorientacijo« tega podjetja pripisati le dejstvu, da je pok. dr. Gregorčič zapustil Narodno tiskarno g. Lukežiču. Ta ugotovitev pa omenjenega članka bistveno ne spremeni. (Sicer pa moram odkrito priznati, da ne umem, kako se ta izjava zлага z naznanilom v letošnjem koledarju G. M., da se je G. M. preustrojila v »zadrugo«.)

Če želi preč. sobrat še katerega popravka, naj ga blagovoli stvarno napisati in podpisati, za kar je bil dvakrat ustmeno in enkrat pismeno prav vljudno naprošen.

Urednik.

Upraviteljeva listnica.

Zadnje decembrsko in to januarsko številko sem poslal na pogled premmogim sobratom, ki doslej »Zbornika« niso dobivali. Vsi dobijo še februarско številko ter ž njo položnico, da plačajo prvi obrok naročnine 1926. Opozarjam, da je obseg »Zbornika« odvisen edinele od dobre volje sobratov; ali bo »Zbornik« izhajal na 4 ali 16 ali več straneh, to bom določil šele februarja meseca, ko bom vedel, koliko naročnine se je v blagajno steklo. Dobro voljo je urednik dokazal, gradiva je še preostalo. Naj tudi bravci sledijo uredniku.

Upravitelj.

Izdajatelj: Zbor svečnikov sv. Pavla.

Tiskarna: Zadrúžna tiskarna v Gorici.

Odgovorni urednik: Stanko Stanič, kurat v Podgori.

Vse dopise pošiljajte le na naslov:

**Dr. Mirko Brumat, stolni vikar
Gorica, Corte S' Ilario 7**

Brata Abuja - Gorica

ulica sv. Antona 4

Zaloga vipavskih, briskih
in istrskih vin.

Zdravnik

Dr. France Jakončič

Gorica - Gosposka ulica št. 6

sprejema za notranje bolezni od 9-11, 3-4

Dobro znana gostilna

„PRI MAKSU“

Izborno vino!

Terezija Petrovčič.

Na razpolago

Na razpolago

Naša
zavarovalnica

L'Union

se nahaja v Gorici
ulica Barzellini 2.

A. RAVNIK.

Urarnica in zlatarnica

L. BRAUNIZER

Gorica, Travnik 24. - Galanterije.

Andrej Mavrič

Gorica, Gosposka ulica št. 3

Bogata izbira domačega in inozem-
skega sukna. — Velika izbira kožuhovin.
Lastna krojačnica, moških in ženskih
oblek.

SVEČE

K. T. D. v GORICI

Via Carducci 4 (prej Gosposka ulica)

Katoliška knjigarna v Gorici ima v za-
logi sveče: Ia po 1050 L za kg, II.a
po 7 L za kg. Kopačeve izvirne sveče
so naročene in pridejo skoro gotovo
v prvih dnevih januarja. Zaradi spre-
menljivosti carine in valute cena še ni
določena. Kadilo „Lacrima“ in „Granis“
v zalogi.

Na razpolago

**Katoliška knjigarna
in devocionalnica -**
v Gorici - Gosposka ulica št. 2.

TEOD. HRIBAR

Največja izbira najfinejšega in
priprostega blaga za obleke. -

Na razpolago

Zadružna tiskarna

Gorica - Vrh Placute 18

Ali vršite zanjo propagando?

Ivan Temil - Gorica

Via Carducci 6 (prej Gosposka ul.)

Odlikovana brusilnica na električni
pogon. Nožarski predmeti, dišave itd.
Podružnica: Corso G. Verdi št. 40.

*Ali sme duhovnik sodelovati pri
indiferentnem združništvu proti
krščanskemu ? - - - -*

Ivan Kacin - Gorica

Piazza Tommaseo 29 (Placuta)

Tevarna orgel, harmonijev in glasovirjev. -
Uglašuje, prenavlja, popravlja vse te instru-
mente. Jamstvo! Zahtevajte cenik. Prodaja
se tudi na obroke!

Na razpolago

Zobozdravnik

Dr. LOJZ KRAIGHER

specialist za bolezni v ustih in na zobeh
sprejema

v Gorici, na Travniku šte. 20.

Na razpolago

Na razpolago

Svečarna

K. T. D. v Gorici

Via Carducci 4 (prej Gosposka ulica)